

Idegennyelv-tudás és nemzetközi diploma

Mátyás Judit
Pécsi Tudományegyetem, Pécs

Bevezetés

A Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán huszadik évfordulóját ünnepli a német nyelvű kettősdiploma-program a németországi Hageni Távegyetemmel (FernUniversität in Hagen) együttműködve. A pécsi-hageni kettősdiploma-program keretében a hallgatók magyar nyelvű tanulmányaikkal párhuzamosan szerezhetnek nemzetközi német nyelvű BSc és MSc diplomát közgazdaságtan, valamint BSc-végzettséget gazdaságinformatika szakirányon. A Hageni Távegyetem Németország legnagyobb egyeteme a hallgatói létszámot tekintve. Az oktatás blended learning formában történik. A tanulmányban bemutatásra kerül a Hageni Távegyetem működése, a pécsi program struktúrája, a nyelvoktatás, nyelvtanulás fontossága a nemzetközi tanulmányok tekintetében és a hallgatói visszajelzések, vélemények a képzéssel kapcsolatban.

1. Nemzetközi tanulmányok

A legtöbb magyarországi egyetemen lehetőségük van a hallgatóknak arra, hogy megfelelő nyelvtudás birtokában külföldi partnerintézményekben tanuljanak, ott teljesítsenek szakmai gyakorlatot. Számos ösztöndíj-lehetőség közül választhatnak, például Erasmus+, Campus Mundi, CEEPUS, Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, Collegium Hungaricum, Államközi Ösztöndíjak.¹⁵² A tanulmányok során a hallgatók nemcsak szakmai és idegennyelv-tudásukat mélyíthetik el, hanem megismerkedhetnek számukra más kultúrájú országokkal is. A nemzetközi tanulmányok elősegítik a békés kölcsönhatásokat és a kölcsönös tanulást, és a hallgatókat arra is ösztönzik, hogy felismerjék a világunkban meglévő sokféleséget, a sokféleségben, eltérő kultúrában is keressék a közös alapokat, az együttműködési lehetőségeket (Acharya 2014).

A nemzetközi tanulmányok révén a hallgatók világismerete, kapcsolatrendszere szintén bővül, mely minden szakirányon fontos lehet. De különösen lényeges a közgazdasági karokon a globalizáció, a globális piac vetületében. A közgazdászok, üzletemberek számára nélkülözhetetlen az eltérő kultúrák ismerete, beleértve a nonverbális kommunikációt is, mert nagyon gyakran ettől függ a tárgyalás sikeressége. „A személyes kommunikáció során a hangzó beszédet támogatják a nonverbális eszközök is, mint az arckifejezés, szemkontaktus, gesztusok, taglejtés, továbbá az egyezményes jelek, testbeszéd, térkezelés, érintés stb.” (Constantinovits–Vladár 2021: 32), ezért egyetemi tanulmányaik során a hallgatókat az eltérő kultúrájú országok kommunikációjára tudatosan kell felkészíteni.

A globalizálódás gazdasági és politikai vetületei támogatják az oktatási mobilitás fejlődését is, a tananyagok közvetett módon pedig az értékrendszerek egységeseződését, és ez visszahat, segíti a gazdasági globalizáció előrehaladását. A gazdasági feltételek átalakulása a felsőoktatás jellegével kapcsolatos elvárásokat nagymértékben módosította (Deli et al. 2010).

A nemzetközi tanulmányok fontossága a felsőoktatási intézmények hallgatói számára megkérdőjelezhetetlen, és különösen a gazdasági szférában később elhelyezkedő hallgatók

¹⁵² <https://tka.hu/hir/15923/uj-honlap-egyetemistaknak-kulfoldi-osztondijlehetoseg>

esetében nagy jelentőségű. Idegennyelv-tudással, külföldi tapasztalatokkal felvértezve nemcsak a hazai, hanem a külföldi, a globális munkaerőpiacon is sikeresebben helyt tudnak állni.

1.1. Nemzetközi tanulmányok a Pécsi Tudományegyetemen

A Pécsi Tudományegyetem is számos külföldi partnerintézménnyel áll kapcsolatban. A kétoldalú egyetemközi kapcsolatrendszer révén a hallgatók szomszédos országokban, jelentős európai, amerikai és ázsiai egyetemeken is tanulhatnak.

A Kapcsolati és Nemzetköziesítési Igazgatóság hatékonyan ápolja a meglévő nemzetközi együttműködéseket. Kapcsolatot tart fenn Pécs, Baranya megye és a Dél-Dunántúli Régió nemzetközi tevékenységet koordináló szervezeti egységeivel, a nagykövetségekkel és konzulátusokkal. A cél az, hogy a kiépített és folyamatosan ápolott nemzetközi kapcsolatrendszerek révén a PTE oktatói és hallgatói számára hozzájáruljon ahhoz, hogy tudásukat, ismereteiket minél jobban elmélyítsék, kamatoztassák, szakmai fejlődésüket nemzetközi együttműködésekben valósíthassák meg.¹⁵³

1.2. Nemzetközi tanulmányok a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán

A Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kara is nagy hangsúlyt fektet a hallgatók külföldi résztanulmányainak elvégzésére és tapasztalatszerzésére. A Külügyi Iroda által koordinált programok, mint például az Erasmus+, Campus Mundi ismertetésével és az azokkal kapcsolatos fontosabb információk megosztásával segíti a hallgatókat.¹⁵⁴ A hallgatóknak lehetőségük nyílik arra, hogy számos európai, ázsiai, amerikai egyetemen tanuljanak.

A Kar kínálatában kettősdiploma-programok is szerepelnek, mely keretében a magyar tanulmányokkal párhuzamosan lehet nemzetközi angol, illetve német diplomát szerezni. A diploma megszerzéséhez nem kell külföldre utazni és ott tantárgyakat, vizsgákat teljesíteni, hanem a külföldi tanulmányokat Pécsről lehet végezni. A kettősdiploma-programokat azoknak ajánlja a Kar, akik szeretnék a jövőben hazai multinacionális cégnél dolgozni vagy külföldön karriert építeni. A képzési struktúra a nemzetközi standardoknak megfelelően lett kidolgozva, így munkaerőpiaci elismertségük igen magas. A hallgatók három programból választhatnak: Pécs-Hagen kettősdiploma-program, ESDES School of Business and Management Lyon, valamint a Groupe Kedge Business School Bordeaux kettősdiploma-program.¹⁵⁵

1.3. Pécs-Hagen kettősdiploma-program

A pécs-hageni kettősdiploma-program (Pécs-Hagen Doppeldiplomprogramm) keretében a hallgatók magyar nyelvű tanulmányaikkal párhuzamosan szerezhetnek nemzetközi német nyelvű BSc és MSc diplomát közgazdaságtan és BSc-végzettséget gazdaságinformatika szakirányon.

A Hageni Távegyetem (FernUniversität in Hagen) Németország legnagyobb egyeteme a hallgatói létszámot tekintve, a hallgatói létszám közel 80.000. Öt Karral rendelkezik: Kultúra- és Szociáلتudományok, Matematika és Informatika, Pszichológia, Közgazdaságtudományi, valamint Jogtudományi Kar (1. ábra).

¹⁵³ https://mobilitas.pt.e.hu/fobb_tevekenyseink

¹⁵⁴ <https://ktk.pt.e.hu/hallgatok/ugyintezes/nemzetkozi-tapasztalatszerzes>

¹⁵⁵ <https://ktk.pt.e.hu/oktatas/kettosdiploma-programok>

Fakultäten

Fakultät für Kultur- und Sozialwissenschaften (KSW)	▼
Fakultät für Mathematik und Informatik (M+I)	▼
Fakultät für Psychologie (PSY)	▼
Fakultät für Wirtschaftswissenschaft (WIWI)	▼
Rechtswissenschaftliche Fakultät (REWI)	▼

1. ábra: A Hageni Távegyetem (FernUniversität in Hagen) Karai

Forrás: <https://www.fernuni-hagen.de/universitaet/fakultaeten-und-einrichtungen.shtml>

A képzési programot azoknak a hallgatóknak nyújtja a PTE Közgazdaságtudományi Kar, akik Pécssett aktív hallgatói jogviszonnal rendelkeznek, de jelentkezhetnek a Kar volt hallgatói is (alumnik), akik már sikeresen megvédték szakdolgozatukat és megszerezték diplomájukat.

Hat jelenléti írásbeli vizsga teljesítése a követelmény a Budapesti Távtanulási Központban és a Pécssett sikeresen megvédett szakdolgozat németre fordítása. A hageni diploma megszerzése az Európai Referencia Keret értelmében felsőfokú német nyelvvizsgát is jelent egyidejűleg.

A tanulmányok jelenlegi összköltsége is nagyon kedvező, és azok a hallgatók, akik legalább egy sikeres hageni vizsgát teljesítenek, DAAD-ösztöndíjjal két következő tárgyra pályázhatnak. Sikeres pályázat esetében ingyen teljesíthetik az általuk választott kurzusokat.

A hageni diploma, párhuzamosan a magyar nyelvű képzéssel, kb. 2,5-3 év (3-4 félév) alatt megszerzhető. A hallgatók rendkívül rugalmasan választhatják ki az elvégezni kívánt tárgyakat, és tanulmányaik időbeni ütemezéséről is szabadon dönthetnek.

A hageni diploma teljes értékű német nyelvű nemzetközi diploma, ami igen nagy elismertségnek örvend, s munkalehetőséget jelent az EU német nyelvű országaiban. A hazai munkaerőpiacon szintén többletérték, versenyelőny a munkaerőpiacon, rangos, keresett diplomának számít főképpen a német érdekeltséggel (is) rendelkező vállalatoknál. Az egyetemi tanulmányok befejezését követően nagymértékben növeli az elhelyezkedési lehetőségeket.¹⁵⁶

1.4. Tanulmányok a Hageni Távegyetemen. Blended learning

Az oktatás-tanulás a Hageni Távegyetemen blended learning formában történik.

Alapvetően három fő oktatási-tanulási típus különíthető el:

- 1) hagyományos „face-to-face”, a személyes, jellemzően tantermi képzés,
- 2) „distributed”, vagyis a távoktatás,
- 3) „blended learning”, azaz kombinált tanulás (Docsa–Szlávik 2015).

A blended learning a tanítás/tanulás különböző formáinak kombinációja, online, valamint jelenléti oktatás keveréke. A blended szó kevertet jelent, vagyis azt, hogy a képzésnek vannak jelenléti és távoktatásos szakaszai. Ha a távoktatásos rész kevesebb, mint az óraszám 50%-a, akkor

¹⁵⁶ <https://ktk.pte.hu/hu/oktatas/kettosdiploma-programok/pecs-hagen-kettosdiploma-program>

blended a képzés, ha ennél több, akkor távoktatásos. Valójában a kevert azt jelenti, hogy mindkét forma szerepel benne. A blended learning olyan tanulási forma, mely a tanulás kereteit térben és időben kitágítja, és több lehetőséget biztosít az egyéni tempójú haladásra, a személyes tanulási szükségletek kielégítésére. A résztvevőknek kevesebbet kell utazniuk és hiányozniuk, ami anyagi megtakarítást is jelent minden érintettnek.¹⁵⁷

A blended learning napjaink innovatív tanulási és oktatási formájának számít, tantermi, online oktatást nyújt, és önálló tanulásra ösztönöz. A tanulás támogatása személyesen, elektronikus úton, e-mailben, chatszobákban és online fórumokon történik (Tippe–Haack 2006).

A Hageni Távegyetemen a blended learning értelmében a hallgatók számára kínálnak tantermi és főképpen online szemináriumokat, vizsgafelkészítő kurzusokat. A modulokhoz tartozó tankönyveket postán küldik, de a hallgatói felületen (Virtueller Studienplatz) online is elérhetők az anyagok. A Moodle-n láthatók a beadandó dolgozatok feladatai (minden vizsga előtt kötelező online formában Hagenbe küldeni egy beadandó házi dolgozatot/Einsendearbeit), és a Moodle-n a hallgatók az adott tanszékek oktatóival, valamint más országok hallgatóival is interaktív módon fel tudják venni a kapcsolatot.

A vizsgákra szintén online kell jelentkezni (Virtueller Studienplatz, Prüfungsanmeldung). A Hageni Távegyetemnek a világ minden részéről vannak hallgatói, és ezért a digitalizációt az egyik legfontosabb stratégiájának tartja. Az időtől és a tanulás helyétől függetlenül megvalósítható oktatás az egyetem számára egyik alapvető oktatási-tanulási célnak minősül.¹⁵⁸

2. Primer kutatási eredmények

Kvantitatív, kérdőíves módszerrel vizsgáltam a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar hallgatói körében a Pécs-Hagen kettősdiploma-programmal kapcsolatos véleményeket 2022 novemberében.

A kérdőív a következő kijelentéseket, kérdéseket tartalmazta:

- A PTE KTK hageni német nyelvű kettősdiploma-programja kiváló lehetőség arra, hogy hasznosítani tudjam korábban megszerzett nyelvismereteimet német nyelven.
- A nemzetközi diploma megszerzését fontosnak tartom, mert... (Több válasz is bejelölhető!)
 - a) előnyt jelent a hazai munkaerőpiacon.
 - b) külföldön is dolgozhatok a későbbiekben.
 - c) a német nyelvtudásom elmélyül.
 - d) szakmailag profitálhatok belőle.
- Hány éve tanul németül?
 - a) 1-5
 - b) több, mint 10 éve
 - c) nem tanultam németül

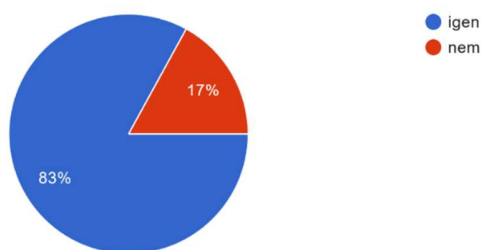
¹⁵⁷ https://www.oktatas.hu/koznevelés/projektek/tamop_315_pedkepzes_fejl/projekthirek/

¹⁵⁸ https://www.fernuni-hagen.de/universitaet/themen/reihe_hochschulperspektiven/berlin

- Mennyire tartja az Ön tekintetében igaznak a következő kijelentést? A hageni kettősdiploma-program lehetővé teszi számomra, hogy nemcsak nyelvtudásomat, szakmai ismereteimet fejlesszem, hanem német nemzetiségemet is megőrizzem, erősítsem.
- Külön pozitívként értékelem, hogy a kettősdiploma-program blended learning formában történik, és a Hageni Távegyetem a digitalizációt, az online tanulást támogatja, valamint folyamatosan fejleszti.

A PTE KTK hageni német nyelvű kettős diplomaprogramja kiváló lehetőség arra, hogy hasznosítani tudjam korábban megszerzett nyelvismereteimet német nyelven.

100 válasz

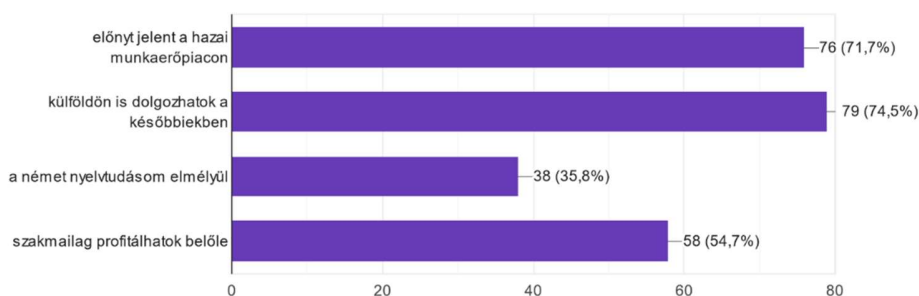
2. ábra: Német nyelvismeret hasznosíthatósága a kettősdiploma-programban

Forrás: Saját kutatás alapján

A hallgatók 83 százaléka válaszolta első kérdésemre azt, hogy a német nyelvű kettősdiploma-programot kiváló lehetőségnek tartja a korábban megszerzett német nyelvismeret hasznosíthatóságának tekintetében (2. ábra).

A nemzetközi diploma megszerzését fontosnak tartom, mert ... (Több válasz is bejelölhető!)

106 válasz

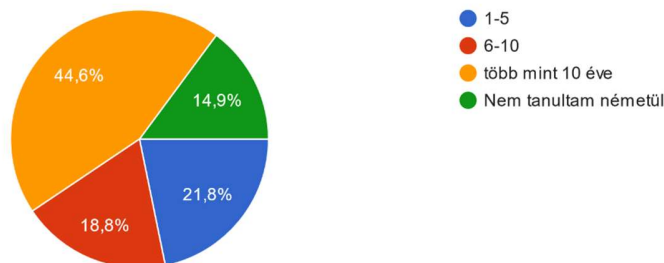
3. ábra: A nemzetközi diploma jelentősége

Forrás: Saját kutatás alapján

A válaszadók közel 75 százaléka azért szeretne nemzetközi diplomát szerezni, mert nagyobb eséllyel vállalhat munkát a későbbiekben külföldön. 72 százalékuk kiemelte a hazai munkaerőpiaci lehetőségeket is. 60 százalékuk szerint a nemzetközi diploma megszerzése egyben szakmai fejlődésüket is szolgálja (szakmailag profitálhatok belőle). Csupán 55 százalék gondolja úgy, hogy a tanulmányok révén német nyelvtudása bővül (3. ábra).

Hány éve tanul németül?

101 válasz

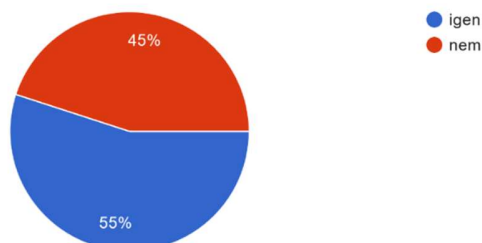
4. ábra: Német nyelvtanulás időtartama

Forrás: Saját kutatás alapján

A legtöbben (44,6%) több, mint 10 éve tanulnak németül, 20 százalék 6-10 éve, 22 százalék 1-5 év időtartamban. 15 százalékuk egyáltalán nem tanult németül. A hallgatók többsége (85 százalék) rendelkezik tehát német nyelvismerettel (4. ábra), ami várható is volt, hiszen Baranya megyében, Pécssett, számos nemzetiségi német óvoda, általános- és középiskola működik, ahol nagy óraszámban magas minőségű nyelvoktatás folyik.

Mennyire tartja az Ön tekintetében igaznak a következő kijelentést? A hageni kettős diplomaprogram lehetővé teszi számomra, hogy német nemzetiségemet is megőrizzem, erősítsem.

100 válasz

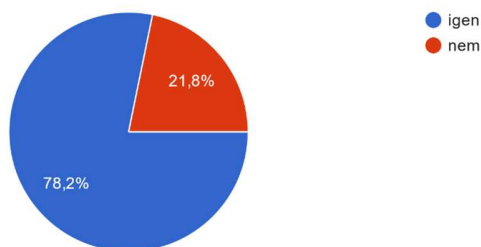
5. ábra: A német nyelvű diploma jelentősége német nemzetiségűek (Ungarndeutsche) számára

Forrás: Saját kutatás alapján

A válaszadók 55 százaléka szerint a német nemzetiségi (Ungarndeutsche) hallgatók számára a hageni kettősdiploma-program egyben nyelvük és kultúrájuk megőrzését is lehetővé teszi (5. ábra).

Külön pozitívumnak értékelem, hogy a kettős diplomaprogram blended learning formájában történik, és a Hageni Távegyetem az online tanulást támogatja, valamint folyamatosan fejleszti.

101 válasz

6. ábra: Blended learning és online tanulás a Hageni Távegyetemen
Forrás: Saját kutatás alapján

Számomra különösen érdekes volt, és a primer kutatás előtti feltételezésemnek nem felelt meg az, hogy a hallgatók közel 80 százaléka pozitívként értékeli, hogy a kettősdiploma-program blended learning formában történik (6. ábra). Ez főleg a COVID-19 világjárvány, a karantén és elszigeteltség relációjában érdekes válasz, hiszen a hallgatók nagyon nehezen viselték a bezártságot, és sokuk számára nehézséget jelentett az online oktatás is. A magyarázatot abban látom, hogy a kettősdiploma-programot nappali képzésükkel párhuzamosan végzik, ezért a blended learning oktatás/tanulás lehetővé teszi számukra a rugalmasabb időbeosztást, nem kényszerülnek arra, hogy további tantermi órákon vegyenek részt.

Összességében megállapíthattam, hogy a hallgatók pozitívan viszonyulnak a német nyelvű Pécs-Hagen kettősdiploma-programhoz: a nemzetközi diploma versenyelőnyt jelent számukra a hazai és külföldi munkaerőpiacon, szakmai tudásuk bővül, és a blended learning oktatás lehetővé teszi a rugalmas időbeosztást is.

Összegzés

Az egyetemek, főiskolák nemzetközi kapcsolatai révén, a külföldi tanulás lehetőségével a hallgatók szakmai és idegennyelv-ismerete elmélyül, mely segítségével a későbbiekben a munkavállalás során, a munkaerőpiacon is komoly versenyelőnyre tehetnek szert.

A felsőfokú oktatási intézmények nemzetközi vérkeringésébe jutása kiemelten fontos szempont napjainkban. Számos egyetem nyújt olyan képzési formát, mely keretében nemzetközi diploma szerezhető, mint a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán is, ahol a hallgatók kettősdiploma-programokban vehetnek részt. További előnye a „nemzetköziesedésnek”, hogy idegen nyelvű képzéseikkel a magyarországi egyetemek is hazánkba vonzhatják a külföldi hallgatókat, mely öregbítheti a magyar oktatás nemzetközi elismertségét, mélyítheti a külföldi partneregyetemekkel a kapcsolatot az oktatás, kutatás területén, és – nem utolsó sorban – komoly anyagi bevételt is jelenthet az adott oktatási intézmény számára. A nemzetközi együttműködés keretében vendégoktatók érkehetnek hazánkba, s a magyar oktatók külföldön taníthatnak, bővíthetik szakmai ismereteiket (Mátyás 2011).

A tanulmányban bemutatott német nyelvű Pécs-Hagen kettősdiploma-program jó példája annak, hogy a blended learning, a digitalizáció felerősödése a hallgatók nemzetközi tanulmányait nemcsak a személyes, hanem a főként online térben megvalósuló oktatással is sikeresen támogatni tudja.

Irodalom

- Acharya, A. 2014. Global International Relations (IR) and Regional Worlds. *A New Agenda for International Studies, International Studies Quarterly* 58(4): 647–659.
- Constantinovits M.–Vladár Zs. 2021. Covido, ergo Zoom. Kommunikációs kihívások a valós idejű online oktatásban. *Korunk* 2: 31–37.
- Deli-Gray Zs.–Árva L.–Gray M. 2010. Globalizáció a felsőoktatásban – szervezeti és marketingkövetkezmények. *Marketing&Menedzsment* 3: 4–13.
- Docsa, G.–Szlávik, P. 2015. Opportunities in blended learning – how can simulations boost training programs? *IWKM* 2015, Pozsony, Szlovákia. https://www.academia.edu/21872122/Opportunities_in_blended_learning_how_can_simulations_boost_training_programs (letöltve: 2022.10.08.)
- Mátyás J. 2011. Globalizáció az oktatásban. A távtanulás jelene és jövője. *Marketing&Menedzsment* 45(3): 41–45.
- Tippe, U.–Haack, B. 2006. Theorie und Praxis erfolgreicher Blended Learning-Konzepte. *Wissenschaftliche Beiträge Wildau* 11: 68–74.
- Internetes források:
- <https://www.fernuni-hagen.de/universitaet/fakultaeten-und-einrichtungen.shtml>
(letöltve: 2022. 10.10.)
- https://www.fernuni-hagen.de/universitaet/themen/reihe_hochschulperspektiven/berlin.shtml
(letöltve: 2022.09.30.)
- <https://ktk.pte.hu/hu/hallgatok/ugyintezes/nemzetkozi-tapasztalatszerzes>
(letöltve: 2022.10.09.)
- https://www.oktatas.hu/koznevelés/projektek/tamop_315_pedkepzes_fejl/projekthirek/blended_learning (letöltve: 2022.10.11.)
- <https://ktk.pte.hu/hu/oktatas/kettosdiploma-programok>
(letöltve: 2022.10.11.)
- <https://ktk.pte.hu/hu/oktatas/kettosdiploma-programok/pecs-hagen-kettosdiploma-program>
(letöltve: 2022.11.02.)
- https://mobilitas.pte.hu/fobb_tevekenysegeink
(letöltve: 2022.10.09.)
- <https://tka.hu/hir/15923/uj-honlap-egyetemistaknak-kulfoldi-osztondijlehetosegekrol>
(letöltve: 2022.09.30.)